

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียน
ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่
The Needs Assessment in Teaching Thinking Competency Development
Based on the Concept of School as Learning Community
for Private School Teachers in Chiang Mai Province

รวิวรรณ ทองศรีแก้ว^{1*} นงลักษณ์ เขียนงาม² สมเกียรติ อินทสิงห์² และ สุนีย์ เงินยวง³

Raviwan Thongsrikaew^{1*} Nongluck Kienngam² Somkiat Intasingh² and Sunee Nguenyuang³

(Received: July 6, 2021; Revised: August 7, 2021; Accepted: August 11, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดของครูเอกชนด้วยกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 251 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นขั้นตอน (Multi-Stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (f) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล ($PNI_{Modified}$) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้เป็นอันดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.32$) รองลงมาคือการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.29$) ตามมาด้วยการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นรับทราบได้อย่างดี

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและเทคโนโลยีการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและเทคโนโลยีการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³ อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและเทคโนโลยีการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Doctoral degree student, Curriculum, Teaching and Learning Technology Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

² Assistant Professor, Curriculum, Teaching and Learning Technology Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

³ Lecturer, Curriculum, Teaching and Learning Technology Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

* Corresponding Author E-mail: krunannyseeyourlife@gmail.com

($PNI_{Modified} = 0.26$) และสมรรถนะด้านครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified} = 0.12$) ครูเห็นความสำคัญการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาและความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่น ครูมีความต้องการให้มีการวิพากษ์ผลงานนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการคิดอย่างเป็นระบบ คิดค้นสื่อการสอนที่หลากหลายเน้นการพัฒนาการคิดของนักเรียน และยังเห็นความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดโดยให้โรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดครูขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะและประสบการณ์ในการสอนคิด มีภาระงานมาก ขาดความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี

คำสำคัญ: สมรรถนะการสอนคิด โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูโรงเรียนเอกชน

Abstract

The research objective was to study the needs, problems and obstacles in teaching thinking competency development of private school teachers, using the process of joint lesson development through the professional learning community based on the concept of school as a learning community. The sample consisted of 251 higher secondary school teachers in private schools in Muang District, Chiang Mai Province in the academic year 2020, obtained by multistage random sampling. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics employed in the analysis of data were frequency (f), percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), modified priority needs index ($PNI_{Modified}$) and content analysis.

The results showed that higher secondary school teachers in the private schools had the need to develop the teaching thinking competency to enable students to use mathematical knowledge in processing as the first priority ($PNI_{Modified} = 0.32$), followed by the development of teaching thinking competency to enable students to analyze causes of problems and formulate effective solutions ($PNI_{Modified} = 0.29$). This was followed by the development of teaching thinking competency to enable students to use language to convey ideas to others well ($PNI_{Modified} = 0.26$), and the teacher's competency in human relations, emotional control, and open-minded came last in priority ($PNI_{Modified} = 0.12$). The teachers recognized the importance of developing teaching thinking competency to enable students to use mathematical knowledge, analyze causes of problems and formulate solutions, and the ability to use language to convey ideas to others. Teachers needed teaching innovations to be

criticized in order to develop more effective work. They needed to conduct learning activities through systematic thinking, to invent a variety of teaching materials, to focus on development of students' thinking, and they also realized the importance of developing teaching thinking competence by urging their schools to disseminate the school's teaching and learning management to other schools in Chiang Mai. In terms of major problems and obstacles in developing teaching competency, they were listed as follows: the teachers lacked knowledge and expertise in performing duties; they lacked skills and experience in teaching thinking; their workload was too big; they lacked cooperation from students and parents; and there was a lack of a good management system.

Keywords: teaching thinking competency; school as learning community;
private school teacher

บทนำ

มนุษยชาติกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่อย่างที่ไม่เคยเกิดมาก่อน โลกที่วาดังกล่าวนี้นี้ สิ่งสุดท้ายที่ครูต้องให้นักเรียนคือข้อมูลที่มากยิ่งขึ้น ผู้คนต้องการความสามารถในการเข้าใจข้อมูล อีกทั้งความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สำคัญและสิ่งที่ไม่สำคัญ และเหนืออื่นใดคือการรวบรวมข้อมูลจำนวนมากเข้าด้วยกันเพื่อให้เห็นภาพรวมของโลก การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่เดียวที่แน่นอนของการเปลี่ยนแปลงนี้ (Harari, 2018) และจากรายงานสภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 ปัญหาเชิงคุณภาพคือโรงเรียนส่วนใหญ่สอนแบบบรรยาย นักเรียนคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้น้อย แนวทางการปฏิรูปที่สำคัญ คือปฏิรูปผู้บริหาร ครูอาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลที่เน้นผลลัพธ์หรือสมรรถนะเน้นความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาในชีวิตจริงของนักเรียน ครูต้องรักการอ่าน ใฝ่รู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์เป็น จึงจะสามารถไปสอนนักเรียนแนวใหม่ได้ ควรมีการจัดอบรมเน้นภาคปฏิบัติและติดตามผลอย่างจริงจัง (Office of the Education Council, 2020) ครูเป็นผู้ที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงนี้ ด้วยการจัดการเรียนการสอน สร้างสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม โดยเฉพาะทักษะกระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในโลกที่ซับซ้อนในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรมตามกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education : CBE) เป็นการจัดการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความถนัด และความก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยเน้นการเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงและการนำความรู้ไปใช้จริงและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ ในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรมซึ่งเป็นสมรรถนะหนึ่งในการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Office of the Education Council, 2019) ซึ่งกรอบสมรรถนะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรมตรงกับทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา

อย่างสร้างสรรค์ คือ กระบวนการคิดรูปแบบใหม่ๆ ที่ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไปถึงเป้าหมาย ที่ต้องการ ด้วยวิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ไปจากเดิม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างการคิดสร้างสรรค์ (creative) การแก้ปัญหา (problem solving) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) Torrance and Myers (1970) ได้พัฒนากระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ฉบับที่ 2 (CPS Version 2) ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่คิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ กระบวนการของความรู้สึกไวต่อปัญหาหรือสิ่งที่บกพร่อง ขาดหายไป แล้วรวบรวมความคิดตั้งเป็นสมมติฐานและรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานแล้วค้นพบแนวทางใหม่ ได้ผลลัพธ์เป็นแนวทางใหม่ ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเรียกว่า กระบวนการการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (the creative problem solving process) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การพบความจริง (fact – finding) 2) การค้นพบปัญหา (problem – finding) 3) การตั้งสมมติฐาน (idea – finding) 4) การค้นพบปัญหา (solution – finding) 5) ยอมรับผลจากการค้นพบ (acceptance – finding) ผลที่ได้จากการค้นพบจะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิดแนวคิดหรือสิ่งใหม่ต่อไป ที่เรียกว่า new challenge การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการแก้ปัญหา สำหรับความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความคิดขั้นสูงที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ฉะนั้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดหาแนวทาง วิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา ดังที่ Chareonwongsak (2013) กล่าวว่า ปัญหาและการแก้ปัญหานั้นควรเป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปลูกฝังความคิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดแนวทางที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การเรียนการสอนทักษะกระบวนการ คือ การช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในทักษะที่เรียน และสามารถลงมือกระทำตามความรู้ความเข้าใจในทักษะนั้นจนสามารถทำได้อย่างถูกต้อง และเกิดความชำนาญ บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ในการเรียนการสอนทักษะกระบวนการคิดผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในทักษะการคิดที่ต้องการและสามารถดำเนินการคิดได้จริงตามความรู้ความเข้าใจ นั้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การสอนทักษะกระบวนการยังขาดประสิทธิภาพคือครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเพียงพอในสาระสำคัญของทักษะกระบวนการสอนที่สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทักษะกระบวนการคิด (Khemmani, 2014) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดโดยเฉพาะ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นจึงมีความสำคัญ ครูต้องมีการเตรียมการสอนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ หมั่นฝึกฝนจนเกิดสมรรถนะการสอนคิด ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน (Kanchanachaya, 2016) ซึ่งตรงกับการจัดการเรียนการสอนของ Chomphupart (2011) มีแนวทางการสอน 2 รูปแบบ คือ สอนเป็นหน่วยหรือรายวิชาเฉพาะและอีกรูปแบบหนึ่งคือการบูรณาการในวิชาต่างๆ เป็นการแทรกการฝึกทักษะการแก้ปัญหาในกิจกรรมการเรียนรู้ ในชั้นเรียน โดยฝึกให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกับปัญหา ฝึกการมองปัญหาโดยใช้ทั้งความรู้สึก และมุ่งแก้ปัญหา ทักษะของครูที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ครูจะต้องฝึกฝน และใช้ทักษะโดยครูศึกษาหลักการให้เข้าใจ ลงมือปฏิบัติ มีเจตคติที่ดี จนสามารถพัฒนาเป็นสมรรถนะได้ เนื่องจาก ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่บุคคลได้เรียนรู้แล้วนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกันจนเกิดความสำเร็จตามต้องการนับเป็นสมรรถนะ ตรงกับแนวคิดสมรรถนะของ

McClelland (1973) กล่าวโดยสรุป สมรรถนะการสอนคิด หมายถึง ความสามารถของครูในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ด้านการสอนคิดไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการคิด

ครูจึงเป็นกลุ่มคนที่สำคัญมากในการจัดการศึกษา คุณภาพของครูจึงสะท้อนคุณภาพผู้เรียน อันเป็น คุณภาพของผู้เรียนโดยรวม ด้วยเหตุนี้กลไกการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญในการรักษาคุณภาพ ของการศึกษา พบว่า ประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ส่วนหนึ่งมีระบบกลไกในการพัฒนาครู เข้มแข็ง และเมื่อ พิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ามีกระบวนการพัฒนาที่มีลักษณะของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครูหรือ เครือข่ายครู (Phanlert, 2015) โดยมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การที่ครูมีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึง การเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, 1999 และ Brookfield & Brookfield, 1995) โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริม ความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ความจริงใจ ของสมาชิก และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในโรงเรียน และมุ่งเน้นไปที่การสะท้อนผลการปฏิบัติ รวมทั้ง ร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผ่านกระบวนการที่แสดงถึงการแบ่งปัน หรือการแลกเปลี่ยนของครู กระบวนการต่างๆ เหล่านี้สามารถปรับโครงสร้างของโรงเรียน พัฒนาวิชาชีพครู และพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ (Seashore et al., 2003) รูปแบบการพัฒนาครูแบบใช้สถานที่ทำงาน เป็นฐาน หรือ school-based development หรือแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นจุดเริ่ม ที่นักการศึกษาให้ความสนใจมากขึ้น Manabu (2016) กล่าวว่า โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่ครูจะต้องมีการนิเทศการสอนหรือมี การจัดสอนแบบเปิด (open class) เพื่อให้เพื่อนครูมาเรียนรู้กระบวนการสอน ซึ่งทำให้เกิดการศึกษา และ แบ่งปันความรู้ร่วมกัน การเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเข้าไป เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับผู้ปกครองและชุมชน จนโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความเป็น หนึ่งเดียวกัน โดยโรงเรียนต้องมีการแบ่งปันข้อมูลให้กับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อพัฒนาทุกคนในชุมชน และ จากผลการวิจัยโดยเฉพาะการวิจัยของ Hord (1997) ที่ยืนยันว่า การดำเนินการในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้าน วิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ถือได้ว่าชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญ กล่าวคือ เป็นกลยุทธ์ในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการปฏิรูป การศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของประเทศ สหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์ นอกจากนี้ DuFour (2007) ได้นำกลยุทธ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนดำเนินการจนเกิดผลที่น่าพึงพอใจ รวมถึงประเทศไทยที่มีการพัฒนาวิชาชีพครู ในสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายถึงกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู ที่พัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Panich, 2012)

คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2560 – 2564 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาการจัด การศึกษาของโรงเรียนเอกชนทุกประเภท ทุกระดับ ให้มีคุณภาพในระดับสูงยิ่งขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอีก 5 ปี

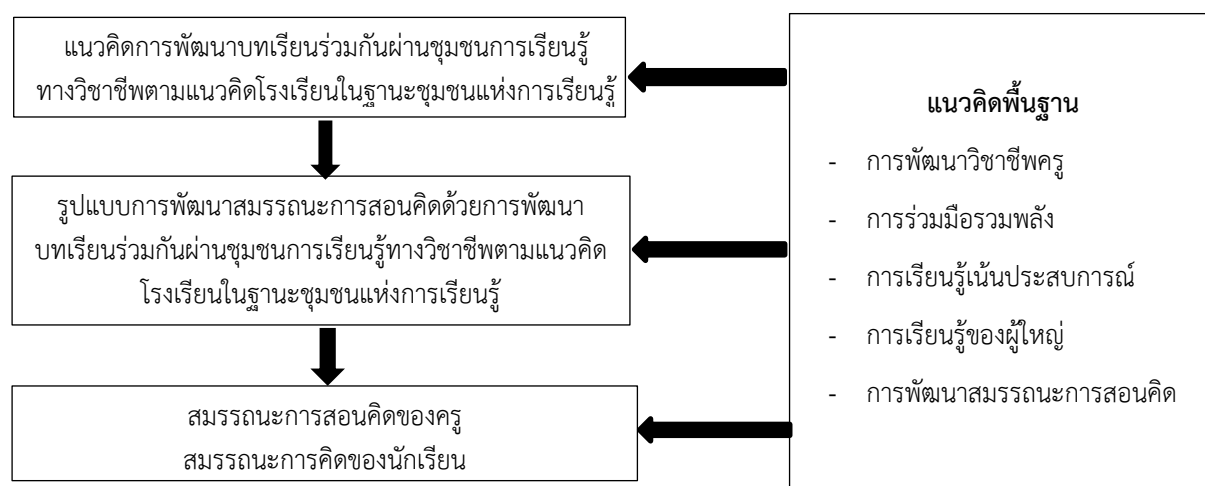
ภายหน้า สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 แผนการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560 - 2564 และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยกลยุทธ์ใหม่ปี 2560 – 2564 ได้แก่ การพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และบูรณาการวัฒนธรรมล้านนารวมทั้งสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมการประสานพลังร่วมกันระหว่างครูโรงเรียนเอกชนในเชียงใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการ และการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อส่งเสริมสนับสนุน ครู ผู้บริหาร ให้จัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนสู่ระดับสากล การคิดขั้นสูง จะเห็นได้ว่าทิศทางการพัฒนาการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของชาติและของโลก เพื่อเตรียมคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในอนาคตและทักษะสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลกที่เปลี่ยนแปลง คือ ทักษะการคิดที่ถูกบ่มเพาะจากการจัดการศึกษาของครู โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน (Office of Coordination and Promotion of the Private Education Commission, Chiang Mai Province, 2017)

ในการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ผ่านมา ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการพัฒนาครู จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดของตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 โรงเรียน ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 533 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชน 7 โรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 251 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องใช้ ด้วยสูตรของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องใช้ 226 คน จึงได้กำหนดแผนการเก็บข้อมูลด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน และได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 251 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่โดยศึกษาจากบทความงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดเลือก (check-list) โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยทั้งหมดจำนวน 35 ข้อได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try - out) กับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.949

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูที่ปฏิบัติการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการ

ทำวิจัยโดยตอบแบบสอบถามในการวิจัย โดยมีการนัดหมายวันเวลาสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับทางโรงเรียนการจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากทางผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามให้ผู้วิจัยตามวันและเวลาที่ได้กำหนดเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูที่ปฏิบัติการสอนสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ทำการวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index : $PNI_{Modified}$ (Wongwanich, 2015) ซึ่งเป็นวิธีหาความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในช่วงพิสัยที่ไม่มากเกินไป โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ	$PNI_{Modified}$	หมายถึง	ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น
	I	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
	D	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้เป็นอันดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.32$) รองลงมาคือการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.29$) และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นรับทราบได้ดี ($PNI_{Modified} = 0.26$)

ส่วนสมรรถนะด้านครุมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified} = 0.12$)

หากพิจารณาในแต่ละด้านที่ต้องการพัฒนา พบว่า ด้านนักเรียน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้เป็นอันดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.32$) รองลงมาคือการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.29$) และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นรับทราบได้อย่างดี ($PNI_{Modified} = 0.26$) ด้านครูผู้สอน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านที่ครูร่วมกันวิพากษ์ผลงานนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นอันดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.25$) รองลงมาคือการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านที่ครูดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการคิดอย่างเป็นระบบ ($PNI_{Modified} = 0.22$) และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านที่ครูคิดค้นสื่อการสอนที่หลากหลายเน้นการพัฒนาการคิดของนักเรียน ($PNI_{Modified} = 0.22$) ด้านโรงเรียน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านที่โรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่เป็นลำดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.24$) รองลงมาคือการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนสร้างบรรยากาศให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้เกิดการคิดอยู่เสมอ ($PNI_{Modified} = 0.19$) และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนมุ่งเน้นการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ($PNI_{Modified} = 0.18$)

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานพบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้ เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าครูเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดสูงกว่าเพศชาย ครูเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.34$) และครูเพศชายมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านโรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ ($PNI_{Modified} = 0.31$)

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพ และครู รับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพัง ($PNI_{Modified} = 0.36$) ครูที่มีอายุในช่วง 31-40 ปีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.35$) ครูที่มีอายุในช่วง 41-50 ปีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.30$) ครูที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.32$)

เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.29$) ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนานักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.40$) และครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ ($PNI_{Modified} = 0.44$)

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพ และครูรับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพัง ($PNI_{Modified} = 0.30$) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปีมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.29$) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไปมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ($PNI_{Modified} = 0.35$)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิด พบว่า เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบันการจัดการศึกษาได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องปรับเข้ากับสถานการณ์การ การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดจึงต้องมีการปรับรูปแบบด้วย เนื่องจากครูขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ในการสอน ทำให้ครูเกิดความเครียด รวมไปถึงความไม่พร้อมของผู้เรียน มีภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาระงานสอนและการดูแลผู้เรียน ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการทำงานของครู การบริหารจัดการหรือการทำงานไม่มีความเป็นระบบและขาดการวางแผนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนมากเกินไปทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง โดยตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูที่ตอบแบบสอบถามมี ดังนี้

“ในสถานการณ์ช่วงนี้ ความจำเป็นเร่งด่วนคือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ครูต้องการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเครื่องมือที่ใช้ในการสอนออนไลน์”

“ภาระงานของครูค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเอกสารที่ซ้ำซ้อนทำให้เวลาในการเตรียมการสอนลดลง”

“นักเรียนในปัจจุบันขาดวินัยและไม่สนใจในการเรียน ถึงเตรียมสอนไปนักเรียนอาจไม่ตอบสนองเท่าที่ควร”

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมพบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผล การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นรับทราบได้ดี ซึ่งตรงกับ Kanchanachaya (2016) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด โดยเฉพาะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นจึงมีความสำคัญ และ Chareonwongsak, (2013) กล่าวว่า การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปลูกฝังความคิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดแนวทางที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ด้านครูผู้สอน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านที่ครูร่วมกันวิพากษ์ผลงานนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านที่ครูดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการคิดอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านที่ครูคิดค้นสื่อการสอนที่หลากหลายเน้นการพัฒนาการคิดของนักเรียน ซึ่งตรงกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อปฏิรูปการศึกษาของ Office of the Education Council (2020), Khemmani (2014) และ Chomphupart (2011) ที่กล่าวว่าทักษะของครูที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ครูจะต้องฝึกฝนและใช้ทักษะ การอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทักษะกระบวนการคิด

ด้านโรงเรียน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านที่โรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนสร้างบรรยากาศให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้เกิดการคิดอยู่เสมอ และการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนมุ่งเน้นการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ตรงกับผลการวิจัยของ Hord (1997); Phanlert (2015) และ Manabu (2016)

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานพบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้ เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ครูเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดสูงกว่าเพศชาย ครูเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ และครูเพศชายมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในด้านโรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพและครู รับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพัง ตรงกับ Darling-Hammond (1999) และ Brookfield & Brookfield (1995) การที่ครูมีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดีเยี่ยมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูที่มีอายุในช่วง 31 ขึ้นไป ปีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทาง

การแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ และครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นอย่างเคารพ และครู รับฟังเสียงของทุกคน และไม่ทอดทิ้งใครให้อยู่เพียงลำพัง ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไปมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ จะเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลได้ ยังมีค่าสูงสุด และยังเห็นความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้โรงเรียนนำการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่สอดคล้องกับ Office of Coordination and Promotion of the Private Education Commission, Chiang Mai Province (2017)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิด พบว่า เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบันการจัดการศึกษาได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องปรับเข้ากับสถานการณ์ การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดจึงต้องมีการปรับรูปแบบด้วย เนื่องจากครูขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ในการสอน ทำให้ครูเกิดความเครียด รวมไปถึงความไม่พร้อมของผู้เรียน มีภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาระงานสอนและการดูแลผู้เรียน ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการทำงานของครู การบริหารจัดการหรือการทำงานไม่มีความเป็นระบบและขาดการวางแผนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนมากเกินไปทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึงสอดคล้องกับ Office of the Education Council (2020) และ Khemmani (2014)

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดในโรงเรียนแต่ละแห่งต้องมีการปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียน ควรมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนอย่างละเอียดครอบคลุม เนื่องจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างมีสภาพและบริบทที่แตกต่างกัน

2. ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิด รวมทั้งหลักการเบื้องต้น วิธีการดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น การสร้างความตระหนักถึงการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดผ่านการสนทนากลุ่ม รวมถึงการอบรมให้ความรู้

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลซึ่งมีค่าสูงสุด ควรมีวิธีในการพัฒนานักเรียนในด้านนี้ เช่น การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเชื่อมโยงคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน มีสถานการณ์ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนมีสมรรถนะการคิด และมีการนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์

4. สมรรถนะด้านครุมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับสุดท้าย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างราบรื่นเนื่องจากครุมีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5. การพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดควรเริ่มพัฒนาในครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อน เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเข้าใจนามธรรม และในการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนทางวิชาชีพตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถละวิชา อายุ อายุการทำงาน การศึกษา ของครูโดยใช้แนวคิดการร่วมมือรวมพลังของทุกฝ่าย

6. ความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะการสอนคิดขึ้นอยู่กับความร่วมมือรวมพลังของครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

References

- Brookfield, S. D., & Brookfield, S. (1995). *Becoming a critically reflective teacher*. Jossey-Bass.
- Darling-Hammond, L. (1999). *Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence*. Center for the Study of Teaching and Policy, University of Washington.
- DuFour, R. (2007). *Professional Learning Communities: A Bandwagon, an Idea Worth Considering, or Our Best Hope for High Levels of Learning?*. *Middle School Journal*(J1), 39(1), 4-8.
- Harari, Y. Noah. (2018). *21 Lessons for the 21st Century*. Clays Ltd, Elcograf S.p.A.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Southwest Educational Development Laboratory.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- McClelland, C. David. (1973). *Testing for Competence rather than for Intelligence*. *American Psychologist*.
- Seashore, K.R., Anderson, A.R. & Riedel, E. (2003). *Implementing arts for Academic achievement: The impact of mental models, professional community and interdisciplinary teaming*. Paper presented at the 17th Conference of the International Congress for School Effectiveness and Improvement, Rotterdam, January.
- Torrance, E. P. & Myers, R. E. (1970). *Creative Learning and Teaching*. Dodd.

Translate Thai Reference

- Chareonwongsak, K. (2013). *Creative thinking*. Success Media. (in Thai)
- Chomphupart, S. (2011). *A development of instructional behavior for the creative problem solving of teachers and students at the science gifted student's promotion school using emancipatory action research* [Doctoral Dissertation]. Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Kanchanachaya, N. (2016). Creative problems solving process instructional management. *SDU Research Journal*, 12(3), 207-224. (in Thai)
- Khemmani, T. (2014). Bringing the teaching world to life for the new century classroom. *Academic conference on productivity learning of the 21st century skills: Thinking process skills and social process skills*. Office of Social Promotion of Learning and Youth Quality. (in Thai)
- Manabu, S. (2016). *School reform, the concept of "Learning Community" and the application from theory to practice*. (Kulkanlaya Phusing, Translated). Parbpim Printing. (in Thai)
- Office of Coordination and Promotion of the Private Education Commission, Chiang Mai Province. (2017). *Private education quality development plan, Chiang Mai Province, Academic Year 2017 – 2021*. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2019). *Framework of Core Competency for Learners at Basic and Elementary Education Levels (P.1-3)*. 21 Century. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2020). *State of Thai education B.E. 2561/2562 (A.D. 2018/2019) education reform in the digital era*. Parbpim. (in Thai)
- Panich, V. (2012). *Ways to create learning for students in the 21st century*. Tathata Publication Co., Ltd. (in Thai)
- Phanlert, C. (2015). *Mentoring in 9 ways to build teachers to students: a document of concepts and guidelines of professional development for teachers' working group*. Office of Social Promotion of Learning and Youth Quality. (in Thai)
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research*. Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)